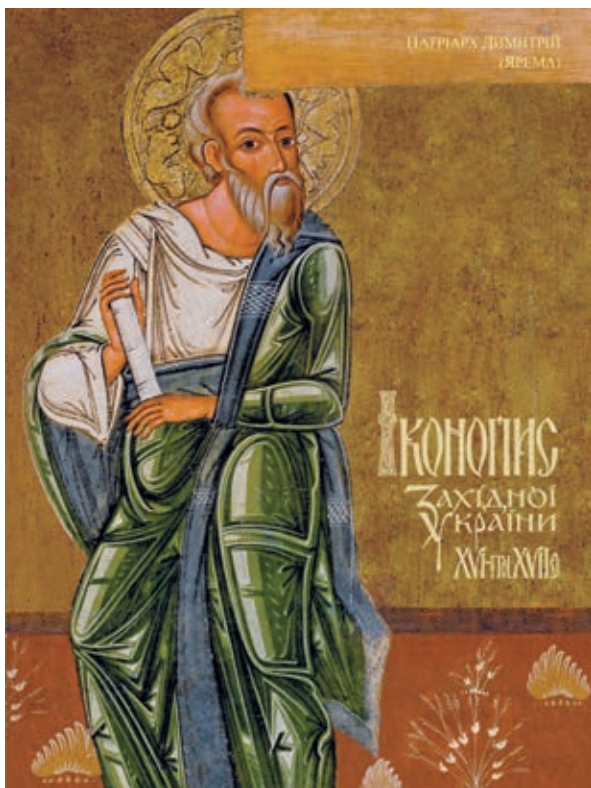


ДОВГОЖДАНЕ ВИДАННЯ



Димитрій (Ярема), Патріарх Іконопис Західної України XVI – поч. XVII ст. / Патріарх Димитрій (Ярема) / наук. ред. М. Гелитович ; упоряд. К. Маркович. – Львів : Друкарські куншти, 2017. – 595, (1) с. : іл.

Наприкінці 2017 року стараннями Благодійного фонду імені Патріарха Димитрія та львівського видавництва «Друкарські куншти» побачила світ друга книга монографії Патріарха Димитрія (о. Володимира Яреми) про давній західноукраїнський іконопис, присвячена пам'яткам XVI – початку XVII ст. Вона є продовженням першої книги, у якій проаналізовано найдавніші іконописні зразки XII–XV ст. Двотомна монографія – найбільша наукова праця вченого-богослова, написана на основі багаторічного вивчення церковного малярства Західної України.

У 1991 році першу книгу було удостоєно Премії імені Іларіона та Віри Свенціцьких від Науково-мистецької Фундації імені митрополита Андрея Шептицького при Національному музеї у Львові та рекомендо-

вано до видання (за сприяння мецената п. Христини Чорпіти). Однак книга вийшла друком уже після смерті автора у 2005 році зусиллям заснованого на його честь Благодійного фонду та за фінансової підтримки київського банку «Аркада» в особі Голови правління банку Костянтина Паливоди.

Сталося так, що видання й другої книги, яке відразу запланував Благодійний фонд (адже сам автор розглядав обидва томи як єдину працю з наскрізною нумерацією частин), затягнулося більш ніж на десятиліття. Головною причиною цього разу стала недостатня підготовленість тексту до друку (у порівнянні з першою, яка пройшла початкове редагування в музеї ще на початку 1990-х рр.). Як відомо, у 1993 році о. Володимира Ярему після прийняття схими обрали Патріархом Української автокефальної православної церкви і через свої архіпастирські обов'язки він не міг сконцентруватися на довершенні та остаточному впорядкуванні написаного. Обсяг зібраного ним матеріалу був надто великим (пам'яток іконопису XVI ст. взагалі збереглося значно більше ніж XV ст.), а крім цього, після здобуття Україною незалежності почали публікувати невідомі досі та нововідкриті пам'ятки, яких автор уже не встиг залучити до свого дослідження. Тому завдання редколегії полягало в 1) доповненні видання інформацією про незазначені автором та невідомі йому пам'ятки, 2) структуруванні другої частини монографії як окремої книги, а також 3) покращанні ілюстративного матеріалу, тобто в адаптації написаної майже чверть століття тому праці до вимог сучасного компетентного читача, якому багато пам'яток вже стали відомими завдяки публікаціям 2000–2015 років.

У затримці з підготовкою до друку другої книги монографії Патріарха Димитрія дався знаки людський фактор, адже спеціалістів, здатних на відповідному науковому рівні редагувати чи корегувати такий пласт матеріалу, є вкрай мало. Донині ніхто з науковців не наважувався в одному виданні розгорнути картину нашого давнього

ОГЛЯДИ, ВІДГУКИ

іконопису в перехресті всіх його аспектів: тематики, іконографії, стилістики, сув'язі зі структурою прив'язки до іконостаса, належності до іконописних шкіл чи майстерень та часової атрибуції. Сам автор, беручись з властивою йому сміливістю за таке завдання, усвідомлював, що його праця не буде досконалою, але щиро сподівався на продовження дослідження іконопису плеядою молодших спеціалістів.

Утім, попри такий значний часовий інтервал між виданням обох частин монографії, а ще більший від часу її написання автором (близько чверті століття), ця книга, хоч і не матиме вже в багатьох аспектах ефекту новизни (як би це було в 1990-х роках), надалі залишається дуже актуальною. Вона стане не тільки доброю пам'яткою про автора з нагоди 100-річчя від дня його народження, яке відзначалося два роки тому, але й важливою віхою для українського іконознавства. Двотомну монографію можна назвати енциклопедією давнього іконопису Захід-

ної України, бо вона не тільки, як зазначено вище, містить багатогранний аналіз іконописних пам'яток, а, що дуже важливо, охоплює всі збірки західноукраїнського іконопису в музеях України, Польщі та Словаччини. Текст супроводжується багатим ілюстративним рядом, не представленим у такій повноті ще в жодному виданні; чимало ікон публікується вперше. Правда, ілюстрації переважно є монохромними, що пояснюється двома причинами: аналіз кольору не займає в книгах чільного місця; крім того, автор, висвітлюючи тему, користувався свого часу здебільшого чорно-білими світлинами. Означений стан речей певною мірою компенсує додаток до двотомника – комплект із 72 кольорових таблиць, що вийшов разом із другою книгою. Подарунковий варіант видання забезпечує кольоровий футляр (для обох томів).

Кость Маркович